Gheorghe Crăciun, teoretician al romanului. Către o naratologie a corporalităţii

ŞERBAN AXINTE[1]

Gheorghe Crăciun proposes a theory of the novel having as a starting point the narrative possibilities to reflect or even to awake types of discourses, the most various and unhackneyed ones. Being at the same time a theoretician and a novelist, he possesses an inner knowledge of the existence's capacity of textualization. The textualization has not really something to do with *textualism*, although in the 80's that was one of its coryphaei.

In this study we try to gather Gheorghe Crăciun's overall concept about the novel, from many studies and articles published in that period of time. A certain conclusion will be drawn: Gheorghe Crăciun has radically changed the angle of perceiving the reality and, through such a filter he has rediscovered, not the reality itself, but its own way of acting. His ideas have much to do with his sanguinity, they live together with the body wich is an instrument of knowledge. From his point of view, *the I* can only exist fictionalised. Only those who write can abandon all the limits, and the epistemological specter once enlarged, literally convert the biological being. Taking into consideration such premises, the novel can rebuild the writer's trajectory, so in the end he can give the text to the reader.

Key-words: *Gheorghe Crăciun*, *theory of the novel*, *the naratology of corporeality*, *textualism*, *corporeality*, *textualization*

Textualizarea, un mod de a lua în posesie existenţa

Gheorghe Crăciun propune o teorie a romanului pornind de la posibilităţile naratologiei de a oglindi sau chiar de a provoca

[1] Institutul de Filologie Română „A. Philippide", Iaşi, România.

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

tipuri de discurs dintre cele mai variate şi mai inedite. Fiind în acelaşi timp teoretician şi autor de romane, el posedă o cunoaştere din interior a capacităţii de textualizare a existenţei. Textualizarea nu ţine neapărat de *textualism*, deşi în anii '80 a fost unul dintre corifeii acestuia. Textualizarea este pentru el un mod de a lua în posesie existenţa concretă şi de a o trece prin filtrul deformator al literaturii. Cele două vocaţii ale lui Gheorghe Crăciun se completează sau se determină reciproc, într-un mod ofertant pentru exegeţii acestei opere greu de încadrat într-un tip anume, fiind prin însăşi natura ei antiprocustiană.

Prima oară când scriitorul a încercat o teoretizare a romanului nu a reuşit să depăşească paradigma comună de înţelegere a acestui gen. Într-un răspuns la o anchetă literară[2] dedicată acestui gen literar, autorul *Actelor originale...* relua unele clişee extrem de vehiculate în toată bibliografia domeniului: „romanul e un gen proteic", conservator şi modern în acelaşi timp, un text impur, compozit şi compact. Romanul e „metafora vieţii", induce iluzii ce fac posibilă rezistenţa la cotidian, cel care invită la anonimizare, contradicţiile naturii umane sunt şi cele ale naturii romanului, circumstanţialul conduce spre perisabilitate estetică ş.a.

Aceste adevăruri cunoscute şi recunoscute au, totuşi, relevanţa lor în ceea ce priveşte evoluţia gândirii teoretice a lui Gheorghe Crăciun. Practic, în acelaşi an îşi radicalizează perspectiva, îmbogăţind-o prin confruntare cu limita, prin impunerea unei relaţii ce-l va obseda toată viaţa, aceea dintre corp şi literatură.

Transformarea fiinţei biologice

Procesul ficţionalizării eului oferă celui ce scrie posibilitatea de a-şi depăşi limitele, de a-şi lărgi, astfel, spectrul cunoaşterii şi de a-şi transforma, la modul literal, fiinţa biologică. În acelaşi timp *corpul*, prin însăşi fiziologia sa, imprimă o deviere a

[2] *Romanul românesc de azi*, „Caiete critice", nr. 1–2, 1983.

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

liniilor de forţă (niciodată fixe) ale genului romanesc. De altfel, Carmen Muşat afirmă că

> Naraţiunile abundă în comentarii despre dimensiunea corporală a gândirii şi a textului, în reflecţii elaborate despre raporturile între faptul trăit şi consemnarea lor în scris, precum şi despre dificultatea de a trasa o graniţă fermă între roman şi jurnal (Crăciun 2014: 15).

Despre romanul său *Acte originale/ Copii legalizate*¸ Gheorghe Crăciun se exprimă într-o lucrare de teorie a literaturii. Se dă pe sine drept exemplu pentru a ilustra transformarea radicală a discursului romanesc, survenită în literatura română la începutul anilor ’80:

> Romanul reconstituie traiectoria pe care o parcurge scriitorul pentru a reda lectorului *textul literar*. Sunt sondate stările unui om obişnuit care se metamorfozează în creator. Ultima pagină a acestui roman cu doi naratori aflaţi în dialog literar […] descrie constituirea textului, înălţarea edificiului (Crăciun 1996: 48).

În ceea ce priveşte raportul dintre *corp* şi *literatură* (roman), autorul îşi construieşte o teorie în mai mulţi timpi. Lucrări de diferite facturi şi dimensiuni propun – prin totalitatea lor – o viziune unică şi coerentă, ofertantă atât în ceea ce priveşte practica scrisului, cât şi în planul gândirii teoretice. Gheorghe Crăciun schiţează pentru prima oară ceea ce a primit mai târziu numele de *naratologie a corporalităţii*[3] într-un articol din 1983. Acolo afirmă că

> Regenţa literarului asupra corporalului nu încetează nici un moment să fie parţială, iluzorie şi provizorie, tocmai pentru că trupul e viu şi litera nu, tocmai pentru că trupul ştie întotdeauna mai multe despre lume şi limbă şi e mai bogat în sensuri potenţiale decât orice literatură efectivă. Ori de câte ori intră în text, trupul simte că litera îl obligă la o sintaxă improprie care-i transformă simultaneitatea într-o linearitate, la un limbaj oricât de rafinat care nu face altceva decât să-i aproximeze natura şi anvergura. Trupul nu e limbaj şi tocmai această non-identitate instituie spaţiul privilegiat prin dramatismul său al literaturii (Crăciun 1983).

[3] A se vedea prefaţa semnată de Carmen Muşat la (Crăciun 2007).

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

Aşadar, dirijarea literarului prin intermediul corporalităţii se află în strânsă legătură cu trupul viu, deschis către lumea exterioară ce-i conferă acestuia „sensurile potenţiale", care impregnează ulterior literatura, îmbogăţind-o.

Polifoniile limbajului, polifoniile vieţii

Această idee este dezvoltată şi exprimată mai pe larg în cartea *Trupul ştie mai mult. Fals jurnal la Pupa Russa (1993 – 2000)*. Autorul revine obsesiv la unele concepţii, pe care le nuanţează de la o pagină la alta, creând impresia unui vortex ce-l face pe scriitor să se reaşeze în sine şi să se poată supraveghea dintr-o perspectivă plurală, polifonică. Nu întâmplător el vorbeşte mereu despre scris, nu despre literatura ca atare:

> Un discurs pe care să-l specifice în primul rând corpul. Nu inteligenţa ironică, frivolă a unor formulări prin ricoşeu. Nu să lovesc pentru a stârni rezonanţe. Scriind, nu dau şi fug. Acţionez pe propria mea piele, cu propria mea piele. Nu eu, ci trupul meu care suportă este afectat, modificat. Lumea abuzează de trup. Eu abuzez de trup. E mai simplu să vorbeşti decât să acorzi o atenţie susţinută trupului tău. Şi totuşi, în vorbire, în scris, nuanţele sunt implicaţii corporale. Corpul se ascunde în adjective concrete (Crăciun 2006b: 141).

Mai mărturiseşte că atunci când scrie, corpul său şi-ar dori să fie într-un alt loc, într-o proiecţie a creierului său, ce produce imagini fluctuante. Scrie şi gândindu-se la ceea ce scrie, în interstiţiile gândirii corpul devine regent sieşi, prin dorinţa lui de „spaţiu alternativ":

> Locurile în care mă poartă corpul ţin toate de viaţa mea, nu sunt imaginare, dar ele apar arbitrar, fără nici o logică. Aştept să scriu, ţin mâna întinsă în aer, şi deodată o lume cândva trăită revenind în spaţiul conştiinţei ca o regurgitare (Crăciun 2006b: 149).

Corpul îl trage în jos, în prezent. În concepţia sa, mintea ştie că există un viitor al acestui corp. Pentru el conştiinţa îndură toate formele de slăbiciune. Ea ascunde ţipătul vieţii. Îşi iubeşte

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

scrisul pentru că este o fiinţă din sânge şi carne, „iar scrisul înseamnă implacabil o despărţire de mine" (Crăciun 2006b: 202). Îl obsedează polifoniile limbajului, pe care le consideră polifoniile vieţii. Înţelege că mintea face tăieturi în „carnea realului". Mai consideră că *limbajul* e un *echipament de lucru* lexical şi sintactic. Corpul are un vocabular şi o sintaxă a lui. Amândouă stereotipe, pentru că,

> pe de o parte, există reacţii repetabile la nivelul bio-psihologiei corpului, iar pe de alta, reflexe culturale achiziţionate în cadrul existenţei în grup (Crăciun 2006b: 228).

Omul s-a echipat cu limbajul deoarece trebuie să depăşească situaţiile neprevăzute de viaţă Cum acestea nu se repetă identic, la fel, limbajul e şi „nou şi vechi", „steril şi creator", „propriu şi impropriu".

Deschiderea cercului hermeneutic

Gheorghe Crăciun neagă existenţa eului. Reale şi funcţionale îi par doar secvenţele lui. Eul nu poate fi plural sau polimorf, nici unitate descentrată. Este o sumă, un spaţiu pe care îl locuieşte. Consideră că tragic e faptul că acesta este unul disputat.

> El e locuit nu doar de mine (cel care scrie acum şi gândeşte sau simte sau face ceva – întotdeauna *acum*), ci şi de fiinţa mea care nu ştiu de unde vine şi care nu ştiu unde se duce. Fiinţa e omul din mine, aşa cum ocupă el eul meu, cu fiziologia, anatomia, pulsiunile şi fantasmele sale. Iată de ce nu există eul. Pentru că el este altcineva, trecutul speciei mele, trecutul formulei mele genetice, fiinţa pulsională din mine, antigândirea, antiindividualitatea (Crăciun 2006b: 176).

După cum observă şi Mihaela Ursa, toate scrierile lui Gheorghe Crăciun denotă *obsesia corporalităţii*, „a motivării viscerale a scrisului", adică, „distrugerea legăturii vii dintre trup şi literă" (Ursa 2000: 13), dintre „anatomie şi bibliografie".

Teoreticianul introduce şi alte elemente în definirea romanului. Porneşte de la *Metamorfoza* lui Kafka, pe care o numeşte prima viziune interioară, antropomorfică, ce vizează o

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

corporalitate străină umanului, pe care însă umanul e nevoit să şi-o asume. Se întreabă totuşi ce este acesta: o intuiţie, o voinţă, o dorinţă mentală, „propria sa stereotipie psihică în varianta logico-gramaticală?". Autorul nu propune un răspuns propriu-zis, ci se adânceşte în întrebare, amplificând-o până la paroxism. Din această tensiune se pot întrezări răspunsurile sale cu ambiţii proiective, virtualizante, cu unele capacităţi de a menţine deschis cercul hermeneutic.

Romanul versus textul istoriografic

Se exprimă apoi despre discursul istoriografic, resimţit ca insuficient pentru definirea romanului, cu toate că poartă în esenţa lui semnele adevărului. Insuficient deoarece evită generalizările şi abstractizarea concretului. Cu toate acestea, scriitorul admite că textul istoriografic şi textul narativ au o rădăcină comună. Individul vrea să afle nu cum se poate povesti lumea, ci cum se poate deduce ceva despre ea, în afara transcendenţei divinului şi a contingenţei subiectului vorbitor. Subiectul uman este liric, crede Gheorghe Crăciun, chiar şi atunci când povesteşte. Textul istoriografic ar fi o tentativă de depăşire a condiţionării vorbirii în nume propriu. Mai adaugă faptul că a existat întotdeauna în istoria romanului iluzia că vorbirea în nume propriu ar putea fi depăşită.

Romanul realist a venit cu soluţia *perspectivei* şi a mijloacelor tehnice. Cu toate că acesta posedă o complexitate problematică mult mai mare decât textul istoriografic, cea mai importantă specie a genului epic a preferat să existe în umbra acestuia şi a încercat să transforme lumea în poveste, în ciuda faptului că tot ceea ce conta era să se poată spune ceva cu adevărat obiectiv despre lume. Scriitorul crede că istoria nu se povesteşte, ci se descrie, faptele nefiind ierarhizabile, neexistând minor şi major. El înţelege istoria ca pe o Cenuşăreasă a romanului. Expulzează din adevăr literele sale moarte, „cenuşa vieţii". Gheorghe Crăciun apelează la o metafără – ca în multe alte situaţii – şi afirmă că romancierul nu caută în cenuşă, ci în noroi:

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

> Adevărata cenuşă e întotdeauna cenuşa adevărului istoric. […]. Lumea e descriptibilă, nu narabilă. Întâmplarea e un accident produs în întinderea imaginilor. Întâmplarea e şi ea un obiect pur descriptibil dar cu o altă vectorialitate (Crăciun 2006b: 205–206).

Scriitorul îşi multiplică planurile în care îşi exprimă ideile. De multe ori defineşte printr-o metaforă ceea ce nu se poate aproxima altfel. În acest mod ajunge la anumite concepte ce rămân deschise tocmai pentru că nimic nu e în măsură să le epuizeze, să le înscrie într-un unic cadru referenţial. La un moment dat formulează aparent paradoxal că nu-l interesează trupul, ci doar expresia acestuia, felul său de a fi viu, acea carne care produce o senzaţie. Senzaţia conştientizată îi pare mai inexplicabilă decât un gând. Gândirea are o independenţă a sa, fiind un sistem organizat de reacţii la lume. Gheorghe Crăciun consideră că lumea e chiar senzaţia. El nu poate trece dincolo de ceea ce simte şi, astfel, lumea îi rămâne interzisă. Ea se confundă cu toate elementele corpului, mai ales cu cele de percepţie. Înţelege drumul de la senzaţie la gând, în schimb nu înţelege drumul de la senzaţie la lume. Şi totuşi, scriitorul e de părere că, în viaţa de zi cu zi, gândirea e mai puţin importantă decât corpul, acesta fiind chiar substanţa gândirii, cea care se dovedeşte a fi o formă, care e responsabilă pentru formarea sau deformarea semnificaţiilor corpului. Cu toate că el însuşi încearcă mereu fixarea teoretică a unei relaţii ce implică în mare măsură corpul, Gheorghe Crăciun subliniază faptul că trupul nu poate fi conceptualizat, că teoriile ştiinţifice existente asupra acestuia sunt mai mult modele proiective, utile doar în discuţii, nu şi în imediatul vieţii:

> Corpul nu poate fi conceptualizat. Toate teoriile ştiinţifice asupra corpului sunt doar modele proiective, teoretice, utile în discuţii. Nu însă în imediatul vieţii. Corpul nu este un spaţiu al iraţionalului. El ascultă de o altă raţiune, de propria sa raţiune. Corpul este ceea ce se opune limbajului. O sinteză între corp şi gândire nu este cu putinţă. Viaţa noastră merge înainte tocmai prin imposibilitatea acestei sinteze (Crăciun 2006b: 133–134).

Autorul *Frumoasei fără corp* recurge şi la o metodă mai tradiţională de a discuta despre roman. Deducerea unor

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

caracteristici ale acestui gen prin intermediul vectorului său, personajul. Deşi un anumit roman ar putea începe de oriunde, recuperându-şi inclusiv cronologia prin anumite elemente de glisare (retrospective, anticipative), el are nevoie să crească, să se dezvolte. Acest lucru se poate realiza. După cum am spus, prin personaj. Dar nu orice figură din textul narativ e cu adevărat personaj, ci doar acela care se poate identifica cu persoana scriitorului. Acesta din urmă îi trăieşte viaţa cu o implicare totală. Simte ce simte şi el, trebuie să aibă amandoi aceleaşi reverii, aceleaşi eşecuri şi revelaţii parţiale. Identificarea dintre cei doi e una de adâncime. Sunt uniţi printr-un pact solid, de nedesfăcut, acela al unei vieţi ce curge prin amandoi ca un sânge comun. Lumii subtile a fiinţei nu i se poate da viaţă din exterior, printr-o cunoaştere superficială şi rece, ci numai printr-o contopire trupească şi spirituală. De altfel, ca să-şi întărească propriile observaţii, Gheorghe Crăciun îl citează pe Roland Barthes: „În ce priveşte lumea subtilităţii şi a fragilităţii corpului uman, după mine, numai literatura poate cu adevărat să o descrie" (*apud* Crăciun 2006b: 11).

Semnificaţia bolii

Un roman poate pleca nu doar de la o scenă sau de la o senzaţie, ci şi de la o idee, dar asta în măsura în care ea se ficţionalizează. Iată un alt element important al poeticii lui Gheorghe Crăciun! Transformarea realităţii banale în ceva viu, ce trăieşte în afara unor coordonate arhicunoscute şi general acceptate: „Ficţiunea ideilor se putea dovedi mai importantă decât realitatea unor principii de existenţă de mult admise" (Crăciun 2006a: 29).

Într-un alt loc spune că nu i-au plăcut niciodată ideile. I-a plăcut însă să descrie şi să analizeze ceea ce au produs în el respectivele idei. Iarăşi scriitorul îi face martori pe cititori la călătoria sa real-imaginară prin propriul corp.

Dar cea mai pasională explorare a interiorităţii se realizează uneori prin intermediul bolii, al suferinţei. Cu alte cuvinte, are loc în astfel de situaţii o conştientizare a corpului:

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

> Trupul este, de fapt, indicibil, ceea ce nu poate fi spus, dar asta atâta vreme cât eşti sănătos şi *tragi de tine* ca de un adevăr viu, inepuizabil, luând lumea în piept. Anatomia este banală şi precisă. În sensul acesta putem vorbi despre caracterul ei imaginar.[…]. Boala îţi aduce, însă, toate revelaţiile cu putinţă. Nimic nu poate fi mai degradant decât să mori încet, să te stingi de la o zi la alta, măcinat pe dinăuntru, conştient de ceea ce ţi se întâmplă (Crăciun 2006b: 19–20).

Transferul de corporalitate

În *Pactul somatografic*, titlu ce numeşte printr-un concept unic ideea sa, existenţa unei „ţesături" ce reface legătura dintre *eul scriptural* şi lume. Această lucrare apărută post-mortem este însoţită de o prefaţă pur teoretică, prin care scriitorul îşi reia şi îşi esenţializează ideile sale răspândite în mai multe lucrări. Afirmă încă de la început că pe cititor nu l-ar interesa motivaţiile scrisului. Acesta caută o poveste, o atmosferă, caută personaje, „psihologii şi cutume", „un tip de imaginar", cu alte cuvinte el caută *seducţia*. Autorul romanului *Pupa russa* înţelege că o carte bine scrisă nu s-ar focaliza asupra celui ce citeşte, ci asupra celui ce scrie, acesta din urmă oferind spre lectură „lucruri seducătoare", fără ca să fie neapărat conştient:

> Cel care scrie caută o limită, acel punct din care poate fi sesizată cel mai clar diferenţa dintre eu şi lume. El va căuta această *ruptură* pentru a o aprofunda, pentru a o anula. A ţese, a reface ceea ce e tăiat, rupt, împărţit în două înseamnă a scrie un text. Un pact, în acelaşi timp, ontologic şi terapeutic (Crăciun 2009: 37).

Gheorghe Crăciun înţelege că tocmai aceste texte ce reîntregesc rupturi şi umplu golurile, au capacitatea de a face din eu şi non-eu unităţi „comparabile, consubstanţiale ce au puterea de a seduce, pentru că ele „nici nu există altfel decât în particularitatea lor. Adică în estetica lor specială, circumstanţială, legată direct de fiinţa autorului". Aici ar intra toate: suferinţa, neputinţa, dilemele, căderile, izbândele, rătăcirile, disperările celui pornit „în căutarea limitei". Toate acestea se dovedesc a fi pentru roman „ingredientele seducţiei".

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

Scrie despre Mircea Horia Simionescu, Simona Popescu, Radu Petrescu, Ştefan Agopian, Mircea Nedelciu, Gheorghe Iova, Livius Ciocârlie, Daniel Vighi, Gabriela Adameşteanu ş.a,. şi caută în fiecare caz *vocea autorului*, „identitatea ei irepetabilă", „respiraţia sintactică", „morfologia" mişcărilor sale concentrate asupra „fisurii esenţiale". Punctează că motivaţiile scrisului sunt de natură corporală. În raportul survenit între *eul scriptural* şi *text*, corpul poate să pară un surplus. Pentru el doar *pactul somatografic* poate salva corpul de la sacrificiu, dând astfel corporalitate lumii scrise.

Pentru Gheorghe Crăciun *scriitura* este şi un fel de a pune în practică un *transfer de corporalitate*, după schema autor-text-cititor. Acest transfer este capabil sau nu să poarte în sine amintitele componente ale seducţiei. Toate temele, toate numele, toate cuvintele acceptă în matricile lor abstracte „fluidul sensibilităţii auctoriale". Structura se transformă în stil asumat, controlat de o „dinamică exploratorie":

> A-ţi găsi vocea, a face să coincidă temele literaturii cu propria ta temă interioară, a identifica în imaginarul tău sensibil câmpul diferenţelor posibile. Numai aşa se poate merge înainte, dincolo de mimetisme şi de poncife. Scris, scriitură, limbaj nou creat, mod, amprentă, corp-text, cortex stilistic. Captaţie, seducţie. În toată această ecuaţie originară nu temele sunt acelea care contează. Ci modurile în care ele sunt prezentate, *gradul lor de somatizare*, felul în care ele au fost luate în posesie, în adecvare cu respiraţia, timbrul vocii, ritmul sangvin, privirea, gradul de atenţie la lume, auzul şi tactilitatea celui care scrie (Crăciun 2009: 38).

Acordaj

Cum s-ar putea reformula pe scurt teoria despre roman propusă de Gheorghe Crăciun? Faptul că scriitorul inovează continuu în propria sa „curte interioară", faptul că îşi îmbracă ideile în diferite forme mă face să mă gândesc la capacitatea romanului de a se regenera, de a renaşte din propria moarte, de a se redefini de fiecare dată când pare căzut şi anihilat de propriile sale inerţii.

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

Gheorghe Crăciun nu a avut o gândire inerţială. Atât în calitate de prozator, cât şi de teoretician, a ştiut să-şi modeleze ideile şi expresia concomitent cu descoperirile sale interioare. A schimbat radical unghiul de percepere a realităţii şi, printr-un astfel de filtru a redescoperit, nu realitatea, ci modul ei propriu de funcţionare. Ideile sale ţin de sangvinitatea sa, trăiesc împreună cu trupul care este un instrument de cunoaştere. Din punctul său de vedere *eul* nu există decât ficţionalizat. Doar astfel cel ce scrie îşi poate depăşi limitele, iar spectrul epistemologic odată lărgit transformă literalmente fiinţa biologică. Plecând de la astfel de premise, romanul poate reconstitui traiectoria parcursă de scriitor pentru a-i reda într-un final cititorului textul. Trupul viu este deschis către lumea exterioară, care-i conferă acestuia sensurile potenţiale, ce impregnează la rândul lor romanul. Gheorghe Crăciun vede în polifoniile limbajului, polifoniile vieţii. Nu pierde nici o clipă din vedere raportul dintre *eul scriptural* şi *text*.

Aşa cum scriitorul spune despre roman că poate începe de oriunde, tot astfel mi se pare că se poate vorbi şi despre modul său de a înţelege acest gen literar. Parcurge un drum spiralat, încearcă de mai multe ori viabilitatea unor concepte, care pot fi confundate uşor unele cu altele, dacă nu se înţelege foarte clar evoluţia gândirii sale teoretice. *Pactul somatografic* este conceptul care acoperă cel mai bine circuitul ideilor sale despre roman, dar şi dorinţa mărturisită de a nu păşi pe cărări bătătorite. Pentru el, *pactul somatografic* face posibil transferul de *corporalitate* dinspre eul scriptural spre lume. Atât corpul, cât şi realiatatea exterioară se transformă prin puterea seducţiei de care e capabil adevăratul eu, eul ficţional. Romanul este cel care clarifică şi echilibrează lumea interioară a autorului. Viaţa lui nu depinde de nici un subiect, de nici o temă, ci doar de materia somatică a celui ce scrie.

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)

Bibliografie

CRĂCIUN G., *Acte originale/ Copii legalizate (variaţiuni pe o temă în contralumină*), ediţie îngrijită de Carmen Muşat şi Oana Crăciun, prefaţă de Carmen Muşat, Bucureşti, Cartea Românească, 2014.
—— *Frumoasa fără corp*, ediţia a II-a, revăzută, Bucureşti, ART, 2007.
—— *Pactul somatografic*, ediţie îngrijită şi prefaţă de Ion Bogdan Lefter, Piteşti, Paralela 45, 2009.
—— *Structuri deschise*, Braşov, Universitatea Transilvania, 1996.
—— *Teatru de operaţiuni. Eseuri şi răspunsuri*, Piteşti, Paralela 45, 2006b.
—— *Trup şi literă*, „Astra", nr. 6, 1983.
—— *Trupul ştie mai mult. Fals jurnal la Pupa Russa (1993–2000)*, Piteşti, Paralela 45, 2006a.
URSA M., *Gheorghe Crăciun*, *monografie*, *antologie comentată*, *receptare critică*, Braşov, Aula, 2000.
Romanul românesc de azi, „Caiete critice", nr. 1–2, 1983.

BDD-V4945 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:52 UTC)